

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 466/2012-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. septembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. B. F., vedené pod sp. zn. Rvp 10895/2012, sp. zn. Rvp 10896/2012 a sp. zn. Rvp 10897/2012, ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Topoľčany v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Er 99/2010, sp. zn. 4 Er 1132/2009 a sp. zn. 4 Er 20/2010 a jeho uzneseniami z 28. júna 2012, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 10895/2012, sp. zn. Rvp 10896/2012 a sp. zn. Rvp 10897/2012 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 10895/2012.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 16. júla 2012 osobne doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľ'a a advokáta JUDr. B. F., ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Er 99/2010, sp. zn. 4 Er 1132/2009 a sp. zn. 4 Er 20/2010 (spolu ďalej aj „napadnuté konania“) a jeho uzneseniami z 28. júna 2012 (spolu ďalej aj „napadnuté uznesenia“).

Napadnutými uzneseniami okresný súd vylúčil súdneho exekútora z vykonávania exekúcií vo veciach vedených pod sp. zn. EX 14145/2009, sp. zn. EX 12744/2009 a sp. zn. EX 783/2010 z dôvodu, že bol zamestnancom účastníka exekučného konania (v danom prípade oprávnenej — sťažovateľky), čo podľa názoru okresného súdu zakladá dôvod na jeho vylúčenie.

Sťažovateľka vo svojich sťažnostiach uvádza, že „... v záujme vymoženia jednej zo svojich finančných pohľadávok, ktorá vznikla na základe poskytnutej pôžičky... viedla prostredníctvom súdneho exekútora JUDr. R. K... exekúcie“.

V súlade s § 44 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) súdny exekútor, ktorému boli doručené návrhy sťažovateľky na vykonanie exekúcií požiadal

okresný súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcií. Okresný súd napadnutými uzneseniami „*ex offio rozhodol o vylúčení sťažovateľa z vykonávania exekúcie. Práve označené uzneseni[a] a postup všeobecného súdu, ktorý viedol k [ich] vydaniu, sťažovateľ napáda z hľadiska porušenia jeho základných, nižšie definovaných, práv...*“.

Sťažovateľka tvrdí, že okresný súd svojím postupom v napadnutých konaniach porušil jej práva, konkrétne:

«A. právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava SR“);

B. právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“);

C. právo vlastniť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy;

D. právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru;

E. všeobecný zákaz diskriminácie ustanovený čl. 12 ods. 2 Ústavy;

F. zákaz diskriminácie ustanovený čl. 14 Dohovoru. ...»

V podstatnej časti sťažností sťažovateľka zdôvodňuje, v čom podľa nej spočíva porušenie jej v sťažnostiach označených práv, tvrdiac, že postup okresného súdu v napadnutých konaniach a jeho napadnuté uznesenia „*nelegitímne a nelegálne limitovali práva sťažovateľa, najmä jeho právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy a právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru a to v takej miere, že je to v právnom štáte neprípustné. Je tomu tak preto, že všeobecný súd:*

a) bez toho aby upovedomil sťažovateľa o Náleze ústavného súdu zo dňa 13. 04. 2011, sp. zn.: III. ÚS 322/2010-37;

b) bez toho aby vykonal akékoľvek dokazovanie v otázke subjektívnej alebo objektívnej zaujatosti sťažovateľa vo veci alebo v pomere k účastníkom exekučného konania;

c) bez toho aby existovala námietka zaujatosti alebo akékoľvek racionálne pochybnosti o legálnom a legitímnom postupe sťažovateľa v exekúcii;

d) bez toho aby existovali oprávnené obavy povinného o legálny priebeh exekúcie;

e) bez toho aby umožnil sťažovateľovi s cieľom ovplyvniť rozhodnutie všeobecného súdu vyjadriť sa k otázke zaujatosti a to aj na podklade konkrétnych dôkazov a rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn.: III. ÚS 322/2010; rozhodol s konečnou platnosťou (podľa ust. § 30 ods. 10 Exekučného poriadku proti rozhodnutiu všeobecného súdu o námietke zaujatosti exekútora nemožno podať opravný prostriedok) o právnom postavení sťažovateľa, pričom toto rozhodnutie vyvolalo právne účinky do budúcnosti a definitívne zbavilo sťažovateľa možnosti dosiahnuť vymoženie svojej pohľadávky výkonom exekučnej činnosti realizovanej súdnym exekútorom – JUDr. R. K. “.

Sťažovateľka ďalej poukazuje na to, že k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo aj tým, že „porušovateľ neposkytol sťažovateľovi ochranu v zákonom predpokladanej kvalite. Porušovateľ rozhodol o vylúčení bez existencie návrhu (námietky zaujatosti formulovanej zo strany oprávneného alebo povinného). Podľa ust. § 30 Exekučného poriadku však konať o zaujatosti súdneho exekútora možno len na návrh účastníka konania.“.

Osobitne sťažovateľka upozorňuje na skutočnosť, že «V danom prípade okresný súd bez toho, aby akokoľvek vypočul sťažovateľa ako účastníka konania (§ 37 ods. 1 Exekučného poriadku) a umožnil mu rovnocenne vznášať argumenty proti argumentom povinného a sudcu, de facto ale aj de iure rozhodol o definitívnom vylúčení súdneho exekútora z vykonávanie exekúcie vedenej pre pohľadávky sťažovateľa, ktorý však súdneho exekútora navrhol na výkon exekúcie z množstva subjektívnych a objektívnych dôvodov. Sťažovateľ namieta, že nemal možnosť reagovať na akékoľvek tvrdenia a dôkazy, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie súdu o jeho právnom postavení. Sťažovateľ nemal možnosť ovplyvniť prípravu obsahu rozhodnutia všeobecného súdu, pritom však dané rozhodnutie výrazným spôsobom ovplyvnilo jeho právne postavenie... Súdne konanie neprebiehalo v duch práv na spravodlivý súdny proces a osobitne z dodržaním zásady „rovnosti zbraní“ .».

V nadväznosti na to sťažovateľka zdôrazňuje, že „ako strana konania nebol oboznámený s tým, že všeobecný súd vedie konanie, v ktorom rozhoduje o jeho právach

a právnom postavení (a to v súvislosti so zaujatosťou súdneho exekútora), nebol oboznámený s obsahom dôkazov a tvrdení, nemal možnosť sa k týmto dôkazom a tvrdeniam vyjadriť a sám nemal možnosť navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Podľa konštantnej judikatúry súdu nemôže vnútroštátny súd založiť svoje rozhodnutie na skutočnostiach, o ktorých strana vystupujúca v konaní nevedela. Nie je pritom dôležité ani to, či tieto skutočnosti boli predložené ako dôkazy druhou stranou konania alebo vybrané k použitiu súdom samotným.“.

Sťažovateľka namieta tiež porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, pretože „*Všeobecný súd svojím rozhodnutím, ktoré bolo vydané v konaní vedenom bez dodržania zásad spravodlivého súdneho procesu, obmedzil majetkové práva sťažovateľa takým spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s článkom č. 20 ods. 1 Ústavy SR a článkom č. 1 Protokolu č. 1 Napadnutým rozhodnutím všeobecného súdu došlo k reálnemu ohrozeniu majetku sťažovateľa existujúceho v podobe pohľadávky a jej príslušenstva a taktiež došlo k zníženiu majetku sťažovateľa o majetok vynaložený na výkon exekúcie zvoleným súdnym exekútorom. Sťažovateľ mal teda v zmysle článku č.20 ods. 1 Ústavy SR a článku č. 1 Protokolu č. 1 majetok chránený Dohovorom, o ktorý však nelegálnym postupom a rozhodnutím všeobecného súdu bez akejkoľvek náhrady prišiel.“.*

Sťažovateľka namieta aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru tvrdiac, že „*aj keď výkon a ochrana jeho práva na spravodlivý súdny proces mala byť rovnaká, mal v konaní pred všeobecným súdom výrazne nevýhodné postavenie a bolo s ním zaobchádzané odlišne. Sťažovateľ však bol, a to najmä vzhľadom k faktu, že všeobecný súd rozhodoval o jeho práve na výkon súdneho rozhodnutia zvoleným exekútorom a toto rozhodnutie výrazne ovplyvnilo jeho právne postavenie, účastníkom konania rovnako ako povinný. Z okolností daného prípadu nemožno vyšpecifikovať také skutočnosti, ktoré by mohli objektívne a rozumne ospravedlniť takéto odlišné zaobchádzanie. Odlišné zaobchádzanie so sťažovateľom nemožno ospravedlniť jeho iným postavením (postavením oprávneného), pretože takýto dôvod je priamo Ústavou SR a Dohovorom špecifikovaný ako dôvod zakázaného odlišného zaobchádzania.“.*

V záverečnej časti svojich sťažností sťažovateľka uvádza, že vzhľadom na to, že Exekučný poriadok nepripúšťa, aby podala proti napadnutým uzneseniam okresného súdu „*odvolanie alebo iný účinný opravný prostriedok, je splnená formálna podmienka upravená ust. § 53 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z.*“.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že jej v petite sťažností označené základné práva podľa ústavy, práva podľa dohovoru a dodatkového protokolu, ako aj ňou označené články ústavy a dohovoru boli napadnutými uzneseniami a postupom predchádzajúcim ich vydaniu porušené, a zároveň navrhuje, aby boli napadnuté uznesenia okresného súdu zrušené. Sťažovateľka sa napokon domáha aj priznania primeraného finančného zadost'učinenia a úhrady trov konania.

II.

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) alebo Trestného poriadku.

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 10895/2012, sp. zn. Rvp 10896/2012 a sp. zn. Rvp 10897/2012 a z ich obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a okresného súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd aplikujúc citované právne normy tak, že predmetné sťažnosti spojil do jedného konania (bod 1 výroku tohto uznesenia).

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Er 99/2010, sp. zn. 4 Er 1132/2009 a sp. zn. 4 Er 20/2010 a jeho uzneseniami z 28. júna 2012

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutých konaniach a napadnutými uzneseniami.

II.2.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Er 99/2010, sp. zn. 4 Er 1132/2009 a sp. zn. 4 Er 20/2010 a jeho uzneseniami z 28. júna 2012

Sťažovateľka v prvom rade sťažnosťami namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutých konaniach a napadnutými uzneseniami. V obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00,

I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04) súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd v danom prípade považoval za potrebné zaujať stanovisko k zásadnému právnemu problému nastolenému v sťažnostiach sťažovateľky, ktorý spočíva v tom, či okresný súd konal v medziach svojej právomoci, keď samotnú skutočnosť, že súdny exekútor bol zamestnancom oprávnenej (sťažovateľky, pozn.) pred vykonávaním exekúcií (hlavne pre jeho pomer k účastníkovi konania v tomto prípade na strane oprávnenej), považoval za dôvod na jeho vylúčenie z vykonávania exekúcií.

Podľa § 3 Exekučného poriadku exekútor vykonáva exekučnú činnosť nestranne a nezávisle.

Podľa § 4 Exekučného poriadku činnosť exekútora je nezlučiteľná s pracovným pomerom alebo s obdobným pracovným vzťahom, podnikaním, členstvom v štatutárnom orgáne obchodnej spoločnosti alebo družstva alebo členstvom v dozornom orgáne obchodnej spoločnosti alebo družstva alebo s vykonávaním inej zárobkovej činnosti s výnimkou vedeckej, pedagogickej, literárnej, umeleckej a publicistickej činnosti.

Podľa § 5 Exekučného poriadku v súvislosti s výkonom exekučnej činnosti má exekútor postavenie verejného činiteľa (odsek 1). Vykonávanie exekučnej činnosti je výkonom verejnej moci (odsek 2).

Podľa § 30 ods. 1 Exekučného poriadku exekútor je vylúčený z vykonávania exekúcie, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, ktorá je predmetom exekúcie, k účastníkom exekučného konania alebo k ich zástupcom, možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti.

Podľa § 30 ods. 3 Exekučného poriadku len čo sa exekútor dozvie o skutočnostiach, pre ktoré je vylúčený, oznámi to bezodkladne súdu. Do rozhodnutia podľa odseku 7 môže exekútor v konaní robiť len také úkony, ktoré nepripúšťajú odklad.

Podľa § 30 ods. 4 Exekučného poriadku účastníci exekučného konania majú právo vyjadriť sa o osobe exekútora.

Podľa § 30 ods. 5 Exekučného poriadku účastník môže uplatniť námietku zaujatosti u exekútora najneskôr do piatich dní odo dňa doručenia upovedomenia o začatí exekúcie alebo do piatich dní od dňa, odkedy sa mohol dozvedieť o dôvode, pre ktorý je exekútor vylúčený...

Podľa § 30 ods. 6 Exekučného poriadku v námietke zaujatosti musí byť uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť exekútor vylúčený, a kedy sa účastník podávajúci námietku zaujatosti o tomto dôvode dozvedel.

Podľa § 30 ods. 7 Exekučného poriadku exekútor predloží vec na rozhodnutie súdu o námietke bez zbytočného odkladu. O tom, či je exekútor vylúčený, rozhodne súd do desiatich dní od predloženia veci.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že okresný súd uzneseniami vydanými vyššou súdnou úradníčkou sp. zn. 4 Er 99/2010 z 20. apríla 2012, sp. zn. 4 Er 1132/2009 z 23. apríla 2012 a sp. zn. 4 Er 20/2010 z 20. apríla 2012 vylúčil súdneho exekútora JUDr. R. K. z vykonávania exekúcií, pričom na základe odvolaní podaných sťažovateľkou proti označeným uzneseniam okresného súdu boli tieto v súlade s § 374 ods. 4 v spojení s § 202 OSP zrušené a vo veciach opätovne rozhodol sudca okresného súdu napadnutými uzneseniami.

Okresný súd v podstatnej časti napadnutých uznesení, ktorými bol súdny exekútor vylúčený z vykonávania exekúcií, uviedol:

«Exekútor je štátom splnomocnená osoba na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí. Zákonné postavenie exekútora má zmiešanú povahu. V Slovenskej republike vykonávajú súdnu moc súdy (článok 141 Ústavy Slovenskej republiky). Štát však zákonom preniesol časť svojich mocenských oprávnení (oprávnenia na nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí), ktoré inak prislúchajú všeobecným súdom, na neštátny orgán,

čo bolo zvýraznené aj tým, že sa exekútorovi priznalo postavenie verejného činiteľa. Súčasne však exekútor vykonáva svoju činnosť aj ako slobodné právnické povolanie (exekútora vyberá oprávnený, odmena exekútora je priamo úmerná jeho procesnej aktivite a pod.). Postavenie exekútora je vymedzené len zákonom. Exekútor vykonáva exekučnú činnosť nestranne a nezávisle. Nezávislosť exekútora vyjadruje predovšetkým to, že je viazaný Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami podľa čl. 7 ods. 2 a 5, zákonmi, inými všeobecne záväznými právnymi predpismi vydanými na ich vykonanie a rozhodnutím súdu vydanom v exekučnom konaní. Zárukou nezávislosti a nestrannosti exekútora je aj nezlučiteľnosť funkcie exekútora s pracovným pomerom (a inými) vyplývajúca z § 4 EP. Nestrannosť exekútora osobitne zvýrazňuje požiadavka zákona, že výber exekútora uskutočňuje výlučne oprávnený. Napriek tomu exekútor musí vykonávať exekúciu ako tretí subjekt nepodriadený iným než ústavným a zákonným kritériám výkonu svojej funkcie. Exekútor nielenže musí byť nestranný, ale musí sa ako nestranný javiť pre účastníkov a aj pre externé prostredie, v ktorom pri nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí pôsobí. Základným prostriedkom na zabezpečenie nestrannosti exekútora je inštitút zaujatosti (§ 30 EP). Z vykonávania exekúcie je vylúčený exekútor, u ktorého sú už pochybnosti o jeho nezaujatosti (nevyžaduje sa zaujatosť exekútora dokazovať). Dôvody zaujatosti súdneho exekútora môžu byť rôzne. Jedným z dôvodov zaujatosti exekútora je jeho pomer k účastníkom exekučného konania alebo k ich zástupcom. Takýmto pomerom môže byť napr. priateľský alebo naopak nepriateľský vzťah, či už k účastníkom konania alebo ich zástupcom. Súdny exekútor je povinný oznámiť súdu skutočnosti, pre ktoré je vylúčený z vykonávania exekúcie, bezodkladne potom, ako sa o nich dozvie (§ 30 ods. 3 EP). Rovnako účastníci konania sa majú právo vyjadriť k osobe exekútora a uplatniť voči nemu námietku zaujatosti (do piatich dní odo dňa doručenia upovedomenia o začatí exekúcie alebo do piatich dní odo dňa, odkedy sa mohol dozvedieť o dôvode, pre ktorý je exekútor vylúčený - § 30 ods. 4, 5 EP).

Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 322/2010-37 zo dňa 13. 4. 2011 súd zistil, že JUDr. R. K. bol v čase od 1. 5. 2006 do 5. 6. 2007 zamestnancom oprávneného, čo ústavný súd s poukazom na § 3 a 4 EP posúdil za okolnosť, vylučujúcu ho z vykonávania exekúcie podľa § 30 ods. 1 EP. Rovnako exekučný súd je toho názoru, že zamestnanecký pomer k účastníkovi konania, v tomto prípade oprávnenému, aj keď tento už

skončil, vyvoláva pochybnosti o nezaujatosti súdneho exekútora, a to aj s poukazom na ďalšie skutočnosti. Súdu je z rozhodovacej činnosti známe, že na návrh oprávneného sa proti rôznym povinným vedie väčší počet exekučných konaní. Ide o konania, v ktorých boli na základe návrhu oprávneného poverení vykonaním exekúcie rôzni exekútori, pričom po vymenovaní JUDr. K. za súdneho exekútora, vo väčšom počte týchto konaní oprávnený navrhol zmenu exekútora s tým, aby bol ďalším výkonom exekúcie poverený JUDr. K. Okrem toho po vymenovaní JUDr. K. za súdneho exekútora, oprávnený podáva návrhy na vykonanie exekúcie prevažne (ak aj nie výlučne) práve u JUDr. K. Skutočnosť, že oprávnený podáva návrhy na vykonanie exekúcie u toho istého exekútora, sama o sebe neznamená, že sú pochybnosti o nezaujatosti exekútora. Keď sa však k tejto skutočnosti pridá aj ďalšia okolnosť majúca základ mimo exekučného konania, napr. predchádzajúci zamestnanecký vzťah exekútora u oprávneného, súd je toho názoru, že týmto prepojením je nestrannosť exekútora narušená - minimálne sú o tom pochybnosti. Je totiž predpoklad, že medzi oprávneným (jeho spoločníkmi, štatutárnym orgánom, inými zamestnancami) a exekútorom vznikol počas zamestnaneckého pomeru priateľský vzťah. Záver o zaujatosti súdneho exekútora podporuje aj skutočnosť, že JUDr. K. už dva dni po ukončení zamestnania u oprávneného vyjadril svoj súhlas so zmenou exekútora v exekučných veciach vedených v prospech oprávneného - spoločnosti P., s. r. o., B. (zamestnanecký pomer exekútora trval do 5. 6. 2007 a už 7. 6. 2007 vyjadril súhlas s tým, aby bol poverený vykonaním exekúcií v prospech oprávneného). Nie je teda vylúčené, že o spolupráci rokovali oprávnený a JUDr. K. ešte v čase, keď bol exekútor s oprávneným v zamestnaneckom vzťahu. Vzhľadom na uvedené dôvody súd rozhodol o vylúčení súdneho exekútora JUDr. K. z vykonávania exekúcie.

Vzhľadom k tomu, že sudca sa plne stotožňuje s dôvodmi pre vylúčenie súdneho exekútora JUDr. R. K. z vykonávania exekúcie, ktoré vyššia súdna úradníčka uviedla vo svojom uznesení, tak tieto dôvody citoval vo svojom uznesení a okrem toho poukazuje aj na skutočnosť, že súdneho exekútora JUDr. K. v tomto konaní zastupuje ten istý právny zástupca, ktorý zastupuje v iných konaniach oprávneného P. s. r. o. B., čo je známe súdu z rozhodovacej činnosti v iných exekučných veciach a čo svedčí taktiež o prepojení súdneho exekútora s oprávneným cez toho istého právneho zástupcu a je to teda ďalší dôvod na vylúčenie súdneho exekútora z vykonávania exekúcie.»

Ústavný súd sa stotožňuje s právnym názorom, podľa ktorého nezlučiteľnosť činnosti (funkcie) súdneho exekútora s pracovným pomerom vyplývajúca z § 4 Exekučného poriadku predstavuje záruku, že súdny exekútor svoju činnosť spočívajúcu v nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí bude vykonávať nezávisle a nestranne v zmysle § 3 Exekučného poriadku. Súdny exekútor vykonávaním činnosti, ktorá je nezlučiteľná s pracovným pomerom, môže oprávnene vyvolať pochybnosti o svojej nestrannosti a nezaujatosti vo vzťahu k účastníkom exekučného konania. Uvedené konanie nevyklučuje ani disciplinárnu, resp. trestnú zodpovednosť súdneho exekútora ako verejného činiteľa. Skutočnosť, že súdny exekútor bol zamestnancom účastníka exekučného konania (sťažovateľky, pozn.), je okolnosťou vylučujúcou ho z vykonávania exekúcie podľa § 30 ods. 1 Exekučného poriadku, ktorú je v zmysle § 30 ods. 3 Exekučného poriadku povinný bezodkladne oznámiť súdu (obdobný právny názor k tomuto právnemu problému vyjadril ústavný súd v porovnateľných veciach už viackrát; napr. v konaniach vedených pod sp. zn. II. ÚS 3/2012, I. ÚS 113/2012, I. ÚS 137/2012 a II. ÚS 592/2011). Ak súd vylúči exekútora z vykonávania exekúcie, v exekúcii pokračuje ten exekútor, ktorého navrhne oprávnený a ktorého vykonaním tejto exekúcie poverí súd (§ 30 ods. 11 Exekučného poriadku).

S odkazom na citovanú právnu úpravu tak nie je potrebné preukázať zaujatosť súdneho exekútora, ale postačí už samotné preukázanie existencie dôvodných pochybností o jeho nezaujatosti. Uvedené je konštruované v súlade so zásadou, ku ktorej dospel v rámci svojej rozhodovacej praxe Európsky súd pre ľudské práva, a to, že „spravodlivosť musí byť nielen poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná“ (rozhodnutie *Delcourt v. Belgicko*, Publication of the European Court of Human Rights, Series A, č. 11, s. 17, § 31).

Ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľky týkajúcou sa nemožnosti rozhodovania okresného súdu v napadnutých konaniach o vylúčení súdneho exekútora bez návrhu poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania, ktoré sa v súlade s § 36 ods. 1 Exekučného poriadku začína dňom, v ktorom bol exekútorovi doručený návrh na vykonanie exekúcie, ex offo

skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania (m. m. III. ÚS 322/2010), ku ktorým nepochybne patrí aj zabezpečenie nestrannosti súdneho exekútora v súlade s príslušnými ustanoveniami Exekučného poriadku. Postup okresného súdu v napadnutých konaniach, ktorým tento vylúčil súdneho exekútora z vykonávania exekúcií bez existencie návrhu zo strany účastníkov exekučného konania, preto nemožno z ústavného hľadiska spochybňovať.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že už v čase pred rozhodovaním okresného súdu o vylúčení súdneho exekútora z vykonávania exekúcií samotný súdny exekútor v iných exekučných konaniach vedených príslušným všeobecným súdom [napr. v konaní vedenom Okresným súdom Kežmarok pod sp. zn. 8 Er 653/2009 oznámil skutočnosti, pre ktoré „by potenciálne mohol byť vylúčený z vykonávania exekúcie (citované z podania sťažovateľa označeného „Splnenie povinnosti podľa § 30 ods. 3 Exekučného poriadku“ a doručeného Okresnému súdu Kežmarok 17. októbra 2011, pozn.)]. Z Exekučného poriadku priamo vyplýva povinnosť súdneho exekútora oznámiť súdu skutočnosti, pre ktoré je vylúčený z vykonávania exekúcie, pričom táto jeho povinnosť vzniká potom, ako sa dozvedel alebo mohol dozvedieť o takýchto okolnostiach, pričom z logickej konštrukcie § 30 ods. 3 a ods. 7 Exekučného poriadku vyplýva oprávnenie príslušného všeobecného súdu rozhodnúť o tom, či je exekútor vylúčený. Vzhľadom na identickosť skutočnosti zakladajúcej potenciálne vylúčenie súdneho exekútora z vykonávania exekúcií (jeho predchádzajúci zamestnanecký vzťah k účastníčke exekučného konania — oprávnenej, pozn.) bolo podľa názoru ústavného súdu namieste uplatniť § 30 ods. 3 Exekučného poriadku aj v napadnutých konaniach vedených okresným súdom. Vzhľadom na už uvedené preto postup okresného súdu, ktorý ex offo vylúčil súdneho exekútora z vykonávania exekúcií, je ústavne udržateľný predovšetkým s prihliadnutím na skutočnosť, že súdny exekútor mal v týchto napadnutých konaniach povinnosť oznámiť skutočnosti, pre ktoré by mohol byť vylúčený pre zaujatosť v súlade s § 30 ods. 3 Exekučného poriadku a neurobil tak.

Vzhľadom na uvedené nemožno podľa názoru ústavného súdu ani právne závery okresného súdu vyjadrené v napadnutých uzneseniach považovať za svojvoľný výklad a aplikáciu príslušných ustanovení Exekučného poriadku, ktorý by mohol mať za následok

porušenie ústavou garantovaných práv sťažovateľky ako účastníčky exekučného konania (oprávnenej).

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutých uznesení okresného súdu konštatuje, že okresný súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Exekučného poriadku podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom, pričom jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj legitímne a z ústavného hľadiska akceptovateľné.

Okresný súd vzhľadom na už uvedené podľa názoru ústavného súdu postupoval ústavne súladným spôsobom, keď napadnutými uzneseniami rozhodol o vylúčení súdneho exekútora z vykonávania exekúcie podľa § 30 ods. 1 Exekučného poriadku z dôvodu, že mal preukázanú pochybnosť o jeho nezaujatosti.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutými uzneseniami okresného súdu a základným právom sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež jej právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by reálne signalizovala možnosť po prípadnom prijatí sťažností na ďalšie konanie vysloviť ich porušenie. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôžu byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery okresného súdu považovať za arbitrárne, zjavne neopodstatnené alebo vydané v rozpore s platnou právnou úpravou.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutých konaniach a jeho napadnutými uzneseniami odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

II.2.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Er 99/2010, sp. zn. 4 Er 1132/2009 a sp. zn. 4 Er 20/2010 a jeho uzneseniami z 28. júna 2012

Sťažovateľka v sťažnostiach namieta aj porušenie svojho základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v označených konaniach a jeho napadnutými uzneseniami.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Toto ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

V súvislosti s namietaným porušením práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné poukázať na svoju stabilizovanú judikatúru, súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patrí aj právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprosedné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. z čl. 6 dohovoru. Keďže ústavný súd nezistil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa

čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 82/09, III. ÚS 103/2010).

Ústavný súd navyše po preskúmaní napadnutých uznesení okresného súdu dospel k záveru, že z ich odôvodnenia nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by nimi mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, keďže okresný súd v posudzovaných prípadoch ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval príslušné právne normy.

Ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutými uzneseniami okresného súdu a právom podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala reálne možnosť vysloviť porušenie týchto práv po prípadnom prijatí sťažností na ďalšie konanie.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky aj v týchto častiach odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnené.

II.2.3 K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Er 99/2010, sp. zn. 4 Er 1132/2009 a sp. zn. 4 Er 20/2010 a jeho uzneseniami z 28. júna 2012

Sťažovateľka tiež namieta, že postupom okresného súdu v označených konaniach a jeho napadnutými uzneseniami došlo aj k porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo,

politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo k etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných dohovorom musí byť zabezpečené bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Ustanovenia čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru majú charakter základných (ústavných) princípov, ktoré sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy. Uvedené ustanovenia ústavy a dohovoru sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv a slobôd garantovaných ústavou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ak ústavný súd dospel k záveru, že v posudzovaných veciach neboli porušené sťažovateľkou označené základné práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru a dodatkového protokolu, neprichádza do úvahy ani vyslovenie porušenia čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru (m. m. IV. ÚS 119/07). Na tomto základe ústavný súd odmietol sťažnosti sťažovateľky aj v týchto častiach podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre ich zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na odmietnutie sťažností ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2012